

Curriculum dla scora

Direziun Raionala de Urtijëi

Ladin

1. tlas scora elementara

Cumpetënzes da arjonjer nchin ala fin dla scola elementara

La sculea, l scole ie bona, bon de

- **Scuté su ativamënter, capì l senificat dla paroles**, capì espresciuns impurtantes y ti cunté a n auter cie che l à ntendù te na forma creativa
- **Comuniché y argumenté minonghes y sentimënc** y intenziuns, portè dant contignüs arjgnà ca çiaran sön la manira de presentaziun
- **Scuté su y ntënder cuntenuc de media desfrënc (libri, radio, PC)** Se nuzé di mediateca por le stüde personal y rujné sön çí ch'an à lit y aldi
- **Scrí frases scëmples o n pitl test** Scrí tesé scëmpli y i elaurè cun aiüc de coreziun
- **Cunëscer y capì la realtà dl luech ulache n vif** Conëscer y capì la realtà dles valades ladines tl raiun dles Dolomites

	Abilitês y facultês	Conoscënzes	Savëi de basa / Argomënc / Contegnüs	Indicaziuns metodologiches y didatiches – Materiai – Media – Strumënc	Ativitês interdisziplinares y injuntes personales
Ascuté	Desfarenzié i sonns y savëi da i referi	Strotöra fonologica dl lingaz	Te prima tlas iel de gran mpurtanza che n ti porta daujin la rujeneda ladina, dantaldut lijän dant truep, cuntan stories y fajan cunté i mutons Paroles nueves che reverda la vita de scola Dé pëis ai sonns: j – sc -c, e-ë, la cadënza Liejer ju dla bocia la forma de esprescion	Paroles, silabas da junté cun chertes, memory, puzzle Cunté stories, liejer dant stories Tò nce stories che ie scrites per tudësch/talian che à scialdi dessënies, les cunté spontann per ladin mustran scialdi sun i dessënies y purtan nce dialogh.	Paradlé cun i autri lingac
	Ascuté cun atenziun te situaziuns desvalies ch'al vëgn baié	Modei desvalis da adorè le lingaz	Saludé, prië bel, rengrazië, damandé y respuender te na forma scëmpla	Radio, TV, PC , liejer dant	
	Capì l'espresciun linguistica porsura sües esperiënzes	Comunicaziuns y descuscions	La cater sajons Nosta sanità	Ji tla natura	

Baié	<p>Porvè fora les poscibilités d'espresciun dla usc y articulé te na manira tlera</p>	<p>Portè dant cun significat</p>	<p>Pronunziè te na maniera tlera i sonns che i à audi Mi tëmp liede</p>	<p>Lèures te cudejel Pitli teatri de doi o deplù Fé frases scèmples Cunté si esperienzes</p>	
	<p>Dialogs scèmpli fora dla vita da vignidé (saludé, presentè se instèsc o d'atri, se baratè fora dejers o debojègns, ti jì do a indicaziuns)</p>	<p>Modei de dialogh</p>	<p>Juesc de rodul</p>	<p>Chertes, dessènies <u>Saludé ti trèi lingac</u></p>	<p>Cunfront cun l'otra rujenedes</p>
	<p>Rimes, cíanties, jüc de rode</p>	<p>Formes desvalies d'espresciun linguistica</p>	<p>Rimes y cianties che reverda l'argumènt tratà (cater sajons, familia, mi mami, mi tati...)</p>	<p>Fotografies, libri, strumènc de mujiga</p>	<p>Mujiga</p>
	<p>Baié porsura situaziuns y ti baié ados a porsones</p>	<p>Regoles de conversaziun te situaziuns de conversaziun desvalies</p>	<p>Co rejonen pa cun maniera? Cunté dl tëmp liede</p>	<p>Tò pea roba da fé damat Cunté</p>	
	<p>Splighé parores nòies y terminologies fora dla vita da vignidé</p>	<p>Lessich</p>	<p>La versura da d'autonn Marcia</p>	<p>Chertes, memory, culèures</p>	
Lì y jì ite sòn i tesc	<p>Analisé imajes y simboi y tó fora informaziuns</p>	<p>Significat de sègns y de pictograms</p>	<p>Stories dla cater sajons, ulache n capèsc la carateristiches climatices (temperatura...) y coche n se furnèsc</p>	<p>Radio, TV, PC, liejer dant Liejer paroles</p>	
	<p>Lì y capì parores fora dla vita da vignidé</p>	<p>Tecniches de letöra</p>	<p>Cie maions'a?</p>	<p>Tesc scèmpli, y stories curtes</p>	

	Analisé tesç ilustrà	Capì les relaziuns danter i contignüs	Capì la strutura dla storia	Libri illustrei	
Scrì	Compiç scriç tl “Sföi de laûr” arjigné ca apostà	Adorè le lingaz tla forma de jüch	Duc i argumènc che vèn dant tla plates de lèur	Pitli eserzizies de uni sort tla plates de lèur Dessënies Lauré tl cudejel	
Cultura Ladina	Imparè da conèsce so païsc nadè	Natöra, contrada, cultura	Festes ntan l ann: San Miculau, Nadel, Carnescià, Pasca, Festa dl’oma y dl pere... le y mi luech: Ulà ie pa la dieja, la scola, la scolina, l chemun, la bibliotech...	Cianties, poejies, rimes, placat	

Njontes genereles:

coretëur ladin: ladintal.it, link: TALL COLD